

[Udenrigsministeren.]

Vietnam, idet man har henvist til, at Genèvekonferencens endelige deklaration er baseret på princippet om Indokinastaternes enhed, og til, at den mellem den franske union og Nordvietnam afsluttede fredsaftale fastsætter en militær demarkationslinje, men altså ikke en grænse mellem Nordvietnam og Sydvietnam, og endelig til deklarationens bestemmelse om afholdelse af valg i juli 1956 i hele Vietnam til afgørelse af spørgsmålet om genforening.

Vietnams enhed er også udtrykkeligt i Genèveaftalernes artikel 14 omtalt som målet for de almindelige valg.

Parisaftalerne af 27. januar 1973 om afslutning af krigen og genoprettelse af freden i Vietnam blev underskrevet af krigens tre vietnamesiske parter og af USA. Aftalen med tilhørende protokoller forpligter til ophør af fjendtlighederne, tilbagetrækning af de amerikanske tropper, frigivelse af militære og civile fanger inden 60 dage samt til indledning af forhandlinger mellem de sydvietnamesiske parter, dvs. Saigonregeringen og PRG, og frigivelse af politiske fanger.

Aftalen indeholder endvidere bestemmelser om udøvelsen af den sydvietnamesiske befolknings ret til selvbestemmelse, herunder oprettelse af et råd for national forsoning og enighed mellem PRG, Saigonregeringen og den såkaldte tredje styrke, den politiske opposition, bl. a. buddhister og katolikker, samt om forholdet mellem Nord- og Sydvietnam indtil genforeningen.

Parisaftalernes værdi i den nuværende situation synes navnlig at ligge i de politiske bestemmelser, der formentlig rummer en stadig anvendelig procedure for tilvejebringelse af en fredelig orden på grundlag af den sydvietnamesiske befolknings selvbestemmelsesret.

Mens det er øjensynligt, at Parisaftalernes bestemmelser ikke er blevet overholdt, er det vanskeligere at fordele ansvaret, især for krænkelse af de militære bestemmelser. I tiden fra aftalernes indgåelse og indtil maj 1974 var Saigonsiden ganske aktiv militært og udvidede i denne periode sin kontrol, både med hensyn til territorium og befolkning. Siden har aktiviteten fra Hanoi/PRG-siden antaget et sådant omfang, at de områder, Saigonhæren havde generobret siden

januar 1973, blev tilbageerobret inden udgangen af 1974.

Endelig har den militære aktivitet nordfra siden nytår klart været aftalestridig. Der kan således ikke herske tvivl om, at begge sider, om end på forskellige tidspunkter og i forskelligt omfang, har krænket Parisaftalernes militære bestemmelser.

For så vidt angår de politiske bestemmelser, er der navnlig tale om alvorlige undladesessynder, idet de forudsete procedurer ikke er blevet iværksat. Om end det også her er vanskeligt at lægge skylden på den ene part, er der næppe tvivl om, at det tungeste ansvar falder på Saigonsiden. Det spørgsmål, som i denne forbindelse naturligt melder sig, er, om Saigonstyret ved en demonstreret vilje til overholdelse af Parisaftalernes politiske bestemmelser kunne have afværget den skæbne, det nu går i møde. Overhovedet er det spørgsmålet, om ikke diskussionen om fordeling af skyld og ansvar i dag bør vige for koncentration om den opgave, som den menneskelige tragedie og genopbygningen i alle dele af Vietnam stiller os over for.

Set i tilbageblik synes den væsentligste virkning af Vietnamaftalerne at have været, at de muliggjorde USAs militære tilbagetrækning. Der er kredse, som benytter den seneste udvikling til at sætte spørgsmålstejn ved USAs troværdighed som allieret. Det finder jeg uberettiget. Der er tværtimod anledning til at udtrykke tilfredshed med den konsekvens, som USA i dag drager af en uafvendelig udvikling. Regeringens tillid til USAs evne og vilje til at overholde sine forpligtelser over for Europa er usvækket.

Efter den hastige tilbagetrækning siden midten af marts i år har Saigonstyrkerne søgt at holde forsvarsstillinger i nærheden af Saigon. Provinshovedstaden Xuan Loc ca. 70 km øst for Saigon er nu faldet, og angriberne er godt på vej til at afskære hovedstadens fødevarerforsyninger fra syd.

Den allerseneste udvikling kunne tyde på, at angriberne vil udnytte de seneste ugers store fremdrift og ikke vil risikere at vente med det afgørende slag til regntiden, der begynder om ca. 3 uger. Ifølge dagspressen har PRG dog opfordret Saigonsiden til at overgive sig, således at angreb på Saigon kan undgås, og således at en politisk proces kan komme i gang.